

ZONDAG 15 SEPTEMBER 2013

OPEN
MONUMENTEN .
DAG 2013

ERFGOEDPLATFORM
GEMEENTE HEUMEN

Op zondag 15 september kunt u kennismaken met de cultuurhistorie van Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt. Uit het verre verleden van prehistorie, Romeinse tijd, middeleeuwen tot de moderne tijd zijn boeiende herinneringen te vinden.

U krijgt de kans om kerken, boerderijen en musea te bezichtigen. Maar ook bijvoorbeeld een Romeinse wachtpost uit de 4de eeuw en scheidingswallen uit de 18de eeuw. Eigenaren en vrijwilligers staan klaar om u rond te leiden.

Naast rondleidingen zijn er lezingen en optredens van onze Gilden.

In Overasselt en op enkele andere plaatsen is een informatiemarkt ingericht waar erfgoedinstellingen u graag meer vertellen over hun activiteiten.

Wij wensen u veel genoegen bij het beleven van ons Heumens erfgoed.

OMD Comité Heumen

INHOUDSOPGAVE

Erfgoedplatform Gemeente Heumen	1
Voorwoord wethouder	2
Programma	4
Monumenten	5
Malden	6
Heumen	13
Overasselt	19
Nederasselt	27
Informatiemarkt	34
Organisatie	44

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN IN ACTIE

Deze Open Monument Dag (OMD) en Erfgoeddag wordt georganiseerd door het OMD Comité Heumen en enthousiaste vrijwilligers in Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt. De OMD in onze gemeente kent een lange geschiedenis met personen zoals Gerard Rooijackers en George Derks, die zich vele jaren verdienstelijk hebben gemaakt. Dit jaar is het OMD Comité anders samengesteld. De oude kern, bestaande uit Gerrit Kessler en Herman van Wagenberg, is uitgebreid met vertegenwoordigers uit de vier woonkernen, een medewerker van de gemeente en een coördinator.

Het Erfgoedplatform heeft sinds de oprichting in 2011 niet stil gezeten. Er wordt intensief samengewerkt met de gemeente om het cultureel erfgoed een belangrijker plek te geven in de bestemmingsplannen en in de toekomstige culturele waardekaart. Gemeente en Platform hebben een gemeenschappelijk doel: betere bescherming en meer bekendheid van ons erfgoed. Daarom wordt samengewerkt aan een erfgoednota en een uitvoeringsprogramma. Eind 2013 neemt de gemeenteraad hierover besluiten.

De leden van het Erfgoedplatform zijn de gilden, natuurverenigingen, historische verenigingen, musea en de wijk- en dorpsraden. Het Platform heeft twee werkgroepen: voor 'Rood' (gebouwen) en 'Groen' erfgoed. Een werkgroep voor verhalen en legende is onlangs van start gegaan. De oprichting van een werkgroep Archeologie is in voorbereiding. Bezoek onze website www.erfgoedheumen.nl voor uitgebreidere informatie (webmaster Loes Weber).

Coördinatieteam:

Ben Boersema, Harrie Joosten, Anneke Meijssen Petra Thijssen.

HET CULTUREEL ERFGOED VAN HEUMEN IS MEER DAN DE MOEITE WAARD

Beste bezoeker,

De gemeente Heumen is rijk aan erfgoed in de vorm van gebouwen, landschap en groen, restanten van vroege bewoning, verhalen en legenden. Dank zij de inspanningen van bijvoorbeeld de Historische Werkgroep, de Stichting Heemkunde Malden en de Werkgroep Historie Worsum is deze rijkdom bij een deel van onze inwoners bekend. Dit erfgoed verdient echter meer bekendheid en bewondering.

Dit College van B en W heeft de opdracht van de gemeenteraad gekregen om in de periode 2010-2014 beleid en plannen te ontwikkelen om ons erfgoed te beschrijven, beschermen en beleefbaar te maken voor onze inwoners en toeristen. Een Erfgoednota is in ontwikkeling. Er komt een uitvoeringsprogramma met concrete plannen die de komende jaren uitgevoerd kunnen worden.

Werken aan erfgoed is een taak van de gemeente, maar zonder de enthousiaste en deskundige inzet van eigen inwoners lukt het niet. Daarom is het College bijzonder gelukkig met de inspanningen van de erfgoedinstellingen die verenigd zijn in het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, in het bijzonder de werkgroepen Rood en Groen erfgoed die ons erfgoed inventariseren en voorstellen doen voor de bescherming, instandhouding en bekendheid.

Op 15 september kunt u genieten van de schoonheid van onze monumenten in Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt. Die dag kunt u monumenten bezoeken en leren over hun boeiende geschiedenis. Ik verzeker u, het is meer dan de moeite waard. Bezoek ook de informatiemarkt. Tal van erfgoedinstellingen

tonen hier hun werk en resultaten. Ook de gemeente Heumen is met een informatiestand aanwezig om haar ideeën en plannen te laten zien.

Tenslotte nog dit. De gemeente ondersteunt de open monumenten dag in de overtuiging dat ons cultureel erfgoed uit het verleden van grote waarde is voor de toekomst. Waar oog is voor het verleden ontstaat draagvlak en betrokkenheid voor de toekomst.

Henk van den Berg,
Wethouder gemeente Heumen

PROGRAMMA

Alle monumenten zijn te bezichtigen van 11 tot 17 uur.
De uitzonderingen zijn hieronder vermeld.

RK kerk Malden	vanaf	11:30
NH kerk Heumen		12:00
RK kerk Overasselt		12:00
NH kerk Overasselt		13:00

Optredens, wandelingen en lezing

Optreden St Georgiusgilde kerkplein Heumen	11:00
Wandeling vanaf Kerkplein Malden naar scheidingswallen Maldensvlak en Romeinse wachtpost o.l.v. Cees Elsten	12:00 en 14:30
Optreden St Georgiusgilde Kerkplein Malden	14:00
Lezing door Adri Altink over Jan J. Luden, Marishuis	14:00
Rondleiding Bothalenshof met toelichting	14:00 en 16:00

DEELNEMENDE MONUMENTEN

	Naam	Straat nr.	Dorp
1.	Muse	Kerkplein	Malden
2.	RK kerk	Kerkplein	Malden
3.	Bothalenshof	Hatertseweg 4a	Malden
4.	Berkenbosch	Hatertseweg 37	Malden
5.	Wallen Heumensoord	Start Kerkplein	Malden
6.	Romeinse wachtpost	Start Kerkplein	Malden
7.	RK kerk	Dorpstraat 32	Heumen
8.	NH Kerk	Dorpstraat 19	Heumen
9.	Marishuis	Looistraat 57	Heumen
10.	Joannusmolen	Vosseneindseweg 44	Heumen
11.	Kasteel	Jachthaven	Heumen
12.	Munnikhof	Ijkelaarstraat 1	Overasselt
13.	RK kerk	Hoogstraat	Overasselt
14.	NH kerk	Valkstraat 7	Overasselt
15.	Molen Zeldenrust	OudeKleefsebaan 23a	Overasselt
16.	Lage Hof	Kasteelsestraat	Overasselt
17.	Garstkamp	Garstkampsestraat 2a	Overasselt
18.	Dijkdoorbraak 1925	Maasbandijk	Overasselt
19.	Maasmolen	Molenwiel	Nederasselt
20.	Lage Hoed	Hollestraat 20	Nederasselt
21.	RK kerk	Kerkklaantje	Nederasselt
22.	NH kerk	Klokstraatje 2	Nederasselt
23.	Kosterij	Maasdijk 7	Nederasselt
24.	Kadans	Hollestraat	Nederasselt

MALDEN

Op het Kerkplein kunt U zich verdiepen in het verleden van het gebouw van de Muse en het jongere verleden van de RK Kerk. In de kerk presenteert Heemkunde Malden zich. Toon Janssen leert u alles over stamboomonderzoek.

De historische boerderijen Bothalenshof en Berkenbosch zijn te bezichtigen. U kunt ook om 12:00 en 14:30 uur met Cees Elsten vanaf het Kerkplein wandelen naar de scheidingswallen en de Romeinse wachtpost in Heumensoord.

Om 14:00 uur op het Kerkplein kunt u een optreden van het St. Georgiusgilde van Heumen bewonderen.

Muse	Kerkplein
RK kerk	Kerkplein
Bothalenshof	Hatertseweg 4a
Berkenbosch	Hatertseweg 37
Wallen Heumensoord	Start Kerkplein
Romeinse wachtpost	Start Kerkplein

Kerkplein 12

Het gebouw van de Muse stamt uit de 19de eeuw. In 1855 werd dit gebouw tegen de toenmalige pastorie (1799) aangebouwd. Vervolgens was het van 1910 tot 1976 in gebruik als boerderij, compleet met stallen en hooizolder. Na een ingrijpende verbouwing heeft het in 1998 zijn huidige functie gekregen.

In het oude schoolgedeelte is tegenwoordig op de begane grond een muziekcafé, feestruimte en accordeonspecialzaak gevestigd en op de verdieping het accordeonmuseum. De voormalige pastorie is half in gebruik als keuken en kantoor en wordt verder weer bewoond.

Eigenaar: Trix en Henk Kuik

www.demuse.nl

Kerkplein

De reden voor de bouw van de kerk in Malden was dat het bestaande godshuis te klein was. Het van oorsprong middeleeuwse bouwwerk was in de negentiende eeuw al een aantal keren vergroot en opgeknapt.

De nieuwe kerk ontstond ten westen van de voorganger, aan de zuidzijde van het kerkhof. Men startte met de bouw rond 1959, nadat de architect Jos Bijnen bestek en tekeningen had vervaardigd. De eerste steenlegging geschiedde op 14 juni 1959. De officiële opening werd verricht op Palmzondag 10 april 1960 door Mgr. Bekkers. De St. Antonius Abt kerk is kenmerkend voor de traditionele motieven van de vroege Bossche School dat blijkt uit de klassieke portico, maar ook de timpaanvormen langs de doopkapel. Hij gebruikt ambachtelijke natuur- en baksteen, maar ook modern materiaal. Zeer interessant zijn de glas- in loodramen van Jan Martens, die de voorstelling aangeeft van de wonderbare visvangst. Ook de schelpvormige waterspuwer tegen de achtergevel van de kerk is bepalend.

Deze dag kunt u ook een bezoek brengen aan een kunstexpositie die in de kerk te bewonderen is. Vanaf 11.30 uur tot 17.00 uur zijn er ook rondleidingen in de kerk, die verzorgd worden door mevrouw Petra Thijssen van de Stichting Heemkunde Malden, zodat u uitvoerig wordt geïnformeerd over de kerkschatten.

Hatertseweg 4A

In Malden sprak men vroeger over 'De Dikke Boom' bij het huis van de heer P. Broekman. Echter de originele naam is 'de Bothalenshof'. Op een oude kaart van 1803 draagt de boerderij de naam van 'de Lindeboom'. Deze lindeboom, die voor de boerderij prijkt, is driehonderd jaar oud en vraagt om koestering binnen ons erfgoed.

De hoeve werd voor het eerst uitvoerig genoemd in de vijftiende eeuw maar is veel ouder. Want in het Tijns boek (1381-1412) van de Heer van Groesbeek staan de namen van de leenmannen Michiel van Bothalens en Jan Tack al vernoemd.

Zo hoorde hierbij ook het stuk bouwland over de Rijksweg gelegen met het heiland ter zijde liggend tot aan de heide en ook nog een stuk bouwland bij de Kluis. De Bothalenshof is later sterk uitgebreid met o.a. weilanden in de Ooy en Mook.

De vader van Piet Broekman liet de boerderij, die ongeveer in 1915 afgebrand was, nieuw bouwen. De gedenkplaat herinnert hieraan. De boerderij is in de oorspronkelijke staat teruggebracht door de heer en mevrouw van de Venne, die tot op heden het pand bewonen.

Het betreft een herenboerderij T-model, voorhuis met schilddak en volledige verdieping; asymmetrische voorgevel met terug liggende entree en originele indeling; ramen met roedenverdeling en luiken benedenverdieping.

Om 14.00 en 16.00 uur wordt er door de heer en mevrouw van de Venne een toelichting gegeven over de geschiedenis van dit pand.

Hatertseweg 37

De Berkenbosch is een van de bekendste boerderijen van de oude Heerlijkheid Malden. De naam Berkenbosch wordt al genoemd op 6 augustus 1419. In 1691 werd de Heer van Heumen en Malden, baron Walraven van Steenhuis van het kasteel Heumen,

eigenaar. Met de Heerlijkheden Malden en Heumen wordt de boerderij in 1769 verkocht aan de stad Nijmegen.

In 1836 koopt Jan Broekman de Berkenbosch, hij was eerder de pachter van de boerderij. Meerdere generaties Broekman volgen. In mei 1939 pachtten Jacobus Föllings en Petronella Hendrika Peters de Berkenbosch. De zonen Hendrik en Jan Föllings namen de boerderij van hun vader over en bleven er met hun gezinnen wonen. Heden ten dage zet de familie Föllings-Reuvers, die de boerderij in eigendom heeft, het boerenleven van zeshonderd jaar Berkenbosch voort. Zij zijn sedert vele jaren bezig de boerderij te restaureren.

Heden is de Berkenbosch een T boerderij met een schuur van jongere datum. De boerderij kreeg zijn huidige vorm na de brand van 1885. Stenen in de voorgevel met 1885/TB/JA herinneren hieraan. De initialen staan voor de toenmalige bewoners, Theodorus Broekman en Joanna Arts.

Op de site www.boerderijfollings.nl onder het kopje monument, kunt u meer lezen over de historie van de boerderij.

Gastheer en gids is de heer M. Föllings.

Scheidingswal

Ongeveer 500 hectare is de totale oppervlakte van het Heumensoord en het Maldensvlak, het grote bosgebied in onze gemeente, aan de oostkant van Malden. Eeuwenlang is dit hele gebied een groot heideveld geweest. Tot

1769 was de Heer van Heumen er de eigenaar van. In dat jaar werden de Heerlijkheden Heumen en Malden aan Nijmegen verkocht. Vanaf ongeveer 1840 is door Nijmegen het Heumensoord omgevormd tot een productiebos. Toch zijn er nog elementen uit vroeger eeuwen die de moeite waard zijn, om te beschermen en te bekijken.

In het Oord liggen hier en daar nog scheidingswallen. De belangrijkste daarvan is zeker de wal die vanaf 1778 de grens aangeeft tussen het gebied dat de rentmeester voor Nijmegen beheerde en het deel dat de inwoners van Malden mochten gebruiken. Deze wal vormde dus vroeger de grens tussen het Heumensoord en het Maldens Vlak. De bomen, die er nu nog op staan, zijn kort na 1778 geplant om met hun wortels de wal stevigheid te geven. Het zijn wellicht de oudste bomen die nog in het Heumensoord groeien. De krachtige uitstraling van hun hoekige ouderdom is een levende verwijzing naar de Maldense geschiedenis.

Uw gids: Cees Elsten

Wachttoren

Het gaat om sporen van een bouwwerk die alleen ondergronds traceerbaar zijn. Van de wachtpost zelf is niets meer over. In 1927 werd de plek gevonden en in 1931 gingen de opgravingen van start. Het bleek te gaan om een ongeveer vierkante versterking,

omringd met (dubbele) palissaden en daar omheen een dubbele gracht. Omdat de wachtpost ongeveer midden tussen de Romeinse castella in Nijmegen en Cuijk ligt, dacht men meteen aan de bewaking van een Romeinse weg. De wachtpost is waarschijnlijk gebouwd (of verbouwd) rond het midden van de vierde eeuw. Dat is dus tegen het einde van de Romeinse aanwezigheid in onze omgeving. In 1971 zijn er opnieuw opgravingen verricht, waarna allerlei bevindingen nauwkeuriger werden vastgesteld en tenslotte is in 1999 de vindplaats beter zichtbaar gemaakt en met ondergronds harmonicagaas beter beschermd. Toen is er ook een informatiebord geplaatst. Cees Elsten geeft op de Open Monumentendag twee rondleidingen over deze en nog een paar andere bezienswaardigheden in het Heumensoord en wijst U, vanuit Malden, de weg.

Samenkomst op het Kerkplein te Malden.

De eerste rondleiding is gepland om 12.00 uur en de tweede om 14.30 uur.

HEUMEN

In hartje Heumen zijn de RK en NH kerk opengesteld.

Een schat aan foto's van oud Heumen wordt getoond door Heumen in Beeld. In het Marishuis geniet u van de kunstwerken van Jac Maris. Adri Altink vertelt hier om 14:00 uur over het boeiende leven van Jan J. Luden. U kunt ook kiezen voor een optreden op het Kerkplein van het Sint Georgius Gilde. Molenliefhebbers kunnen de Joannusmolen bekijken. De geschiedenis van het kasteel Heumen herleeft aan de Kasteellaan in de Maasuiterswaard.

RK kerk

NH Kerk

Marishuis

Joannusmolen

Kasteel

Dorpstraat 32

Dorpstraat 19

Looistraat 57

Vosseneindseweg 44

Jachthaven

Dorpstraat 32

De Sint Georgius kerk uit 1952 is de opvolger van de kerk die in 1944 was afgebrand.

Met de Reformatie verloren de katholieken van Heumen in 1615 hun parochiekerk. Bijna een eeuw lang bleven ze zonder kerk. Ze waren aangewezen op de kerken van Mook en Groot-Linden. Pas in 1709 mochten ze een schuurkerk bouwen. In 1840-1841 kwam er een

volwaardige kerk. In 1881 werd een nieuwe grotere kerk gebouwd die in 1944 door brand verloren ging. De geallieerden bepaalden dat de kerk totaal gesloopt moest worden.

De eerste steen voor de nieuwe kerk werd op 21 oktober 1951 gelegd door pastoor J. van den Wildenberg. Architect was Edmond Nijsten uit Vught. Het is een rechthoekig gebouw met een groot midden schip, twee smalle zijbeuken en een zadeldak in hout en board. Er is geen toren, maar wel een verhoogde voorgevel met klokkenstoel. Aan de zijkanten bevindt zich een doopkapel met een koepelgewelf en achterin een kleine Mariakapel. De kerk is gebouwd door aannemer A.J.Giesbers uit Alverna. De kerk is geopend op 29-juni 1952.

Mgr. W.P.A.M. Mutsaerts heeft de kerk ingewijd.

Uw gids is Jos Gerrits

Dorpstraat 19

Er is veel bijzonders aan de NH kerk te ontdekken. De oudste delen zijn uit de 12de eeuw. Toren en kerk vormen een geheel maar kennen verschillende eigenaren. De toren is van de burgerlijke Gemeente Heumen, het schip is van de Hervormde Gemeente.

Oorspronkelijk was dit een RK kerk die werd gesticht door de Benedictijnen van St. Valéry die een priorij hadden in Overasselt. In 1615 werd het een Protestantse kerk.

De kerk is bij velen bekend door de aanwezigheid van een grafmonument voor Lodewijk en Hendrik van Nassau, broers van Willem van Oranje. Deze Nassaus namen in 1574 deel aan de slag op de Mokerheide tegen het Spaanse leger. De slag werd verloren.

De gebroeders van Nassau vonden de dood. In 1891 kregen de graven van Nassau een indrukwekkend grafmonument in renaissance stijl in de kerk.

In de voorgevel van de toren werd in 1939 een plaquette ingemetseld. Dit keramiek kunstwerk is van de hand van Jac Maris. Het herinnert aan de mobilisatie van de grenstroepen. De tekst op de plaquette luidt: “Plutot mort que vaincu généreux sang de Nassau”. Zo luidde het devies van Lodewijk van Nassau: Liever dood dan overwonnen, edel bloed van Nassau.

Uw gids bij dit rijksmonument is Theo Noy

Looistraat 57 Heumen.

Het vroegere woonhuis en atelier van de beeldhouwer Jac Maris (1900-1996) heeft een boeiende geschiedenis. Er zijn twee verschillende lezingen over het ontstaan. De eerste is dat het “blokhuis” afkomstig zou uit de

Amerikaanse staat Oregon. Het verhaal gaat dat het op de wereldtentoonstelling in 1895 van Amsterdam heeft gestaan. Het werd aangekocht door de Jan J. Luden (1877-1935) en in Heumen weer opgebouwd. De tweede lezing is dat Luden het “blokhuis” bij Staatsbosbeheer gekocht heeft in 1914 die het ook opgebouwd hebben.

In 1926 huurde Jac. Maris de blokhut. In 1939 kocht hij het van de Gemeente Heumen. In 1941-1942 versteende en verbouwde hij de blokhut. In 1959 volgde een uitbreiding, evenals in 1994 en 2000.

Over de geschiedenis van het blokhuis kunt u een kleine tentoonstelling bekijken.

Om 14:00 uur houdt Adri Altink een lezing over het boeiende leven van Jan J. Luden

Uw gids is Tini Martens

www.marishuis.nl

Vosseneindseweg 44

De Joannusmolen is een ronde stenen grondzeiler. Kenmerkend zijn de kleppen i.p.v. zeilen op twee van de wieken. De molen werd in 1894 gebouwd door Johannes Jetten van de Heumense molenaarsfamilie. Hij is de waarschijnlijke naamgever.

Tegelijkertijd bouwde Grad Jacobs, eigenaar van de Zeldenrust in Overasselt, enkele tientallen meters verderop een molen. In mei 1894 waren beide molens klaar. Na een tarievenoorlog en juridische strijd werd Jacobs in 1908 uitgekocht door Jetten. De molen van Jacobs verhuisde naar Milsbeek. De Joannusmolen van Jetten bleef staan.

Tot 1977 werd de molen gebruikt door verschillende generaties Jetten. Daarna werd de gemeente Heumen eigenaar. Na een grote restauratie ging molenaar Wim Thönissen hier in 1982 biologische granen malen. In 2008 is de molen opnieuw

gerestaureerd. Het bedrijfsmatig malen nam langzamerhand af vanwege de enorme windbelemmering door hoger wordende bomen. Na 2008 wordt er uitsluitend nog “voor de prins” gemalen. Sindsdien maalt Joannusmolen B.V. in Cuijk.

De molen is vrij te bezichtigen op zaterdagen of op afspraak met molenaar Wim Thönissen. T 0651064263;

E wthonissen@joannusmolen.nl.

Uw gids bij dit rijksmonument is Gerard Martens

In de uiterwaarden, dichtbij de Maas en de Maasbrug lag het 14de eeuwse Huis te Heumen. Van dit kasteel staat geen muur meer overeind, maar de fundamenten onder de grond zijn nog intact. Aan de hand van lichte verhogingen kan men de contouren van het kasteel nog onderscheiden.

Rond 1345 koopt Johan van Groesbeek de Heerlijkheid Heumen. Onder zijn zoon Zeger van Groesbeek is het in 1402 een Gelders leengoed. Het kasteel is vele malen belegerd bij lokale conflicten. Bij de verovering in 1584 door

Spaanse troepen werd het zwaar vernield.

In 1660 kocht Ludolf van Steenhuijs de Heerlijkheden Heumen en Malden. Zijn kleindochter Genoveva, gehuwd met Bernhard, Graaf van Welderen, verkocht in 1769 de beide heerlijkheden voor Fl. 235.000 aan de Stad Nijmegen. In 1770 wordt het kasteel door Nijmegen verkocht aan M.C. Pasques de Chavonnes. In 1791 wordt het kasteel eigendom van C.H. Craan en is gedeeltelijke afgebroken. In 1809 is het doorverkocht, deels gesloopt en verbouwd. In 1880 zijn de restanten van het kasteel afgebroken. In 1939-1940 is er summier onderzoek verricht. In het kader van de bouw van de Maasbrug werd in 1980 een uitgebreid onderzoek uitgevoerd.

Uw gids bij dit rijksmonument is Gerrit Kessler.

OVERASSELT

Van 11:00 uur is de informatiemarkt op het dorpsplein geopend. De Antonius Abt kerk (vanaf 12:00 uur) en het voormalige NH kerkje (vanaf 13:00 uur) zijn opengesteld. De molen Zeldenrust draait. De rampzalige dijkdoorbraak op 31 december 1925 wordt op de Maasdijk in herinnering geroepen. De historische boerderij de Munnikhof op Worsum is te bezichtigen. Het is uniek dat u zowel de oude als de nieuwe locatie van het agrarisch museum kunt bezoeken.

Munnikhof
RK kerk
NH kerk
Molen Zeldenrust
Lage Hof
Garstkamp
Dijkdoorbraak 1925

Ijkelaarstraat 1
Hoogstraat
Valkstraat 7
OudeKleefsebaan 23A
Kasteelsestraat
Garstkampsestraat 2a
Maasbandijk

lijkelaarstraat 1

De oudste delen van de Munnikhof zijn de gebinten uit de 17de eeuw. Maar al eeuwen eerder bestond de boerderij al. Samen met de Ewijkse hof en de Heidse hof hoorde de Munnikhof tot de kloostergoederen van Graefenthal (D). De Munnikhof was door

pastoor Ricolf in 1258 aan het klooster geschonken.

De boerderij is hoog gelegen op een rivierduin. Bijna het hoogste punt van Worsum. Zo bood het goede bescherming tegen overstromingen van de Maas.

In 1580 wordt door de Staten van Gelderland het katholicisme verboden. De Reformatie heeft grote gevolgen. De kerkelijke en kloostergoederen worden afgepakt en komen in handen van protestantse eigenaren zoals Jan van der Moelen en Mechteld van Randwijck. Bij zijn dood in 1688 is hij Heer van Druten, Heer van Overasselt, Schoonenborg en Sleeborg. Hij bewoont het kasteel van Overasselt en bezit tal van boerderijen waaronder de Munnikhof. Door huwelijk, vererving en verkoop komt het uiteindelijk bij Munter van Doorn die in 1852 al zijn Overasseltse bezittingen verkoopt. Koper is Willem Vink uit Nijmegen. Willem Vink breidt de langgevelboerderij uit met een woondeel. Zo ontstaat de huidige T-boerderij.

Vanaf 1879 woont en werkt de familie Jacobs op de Munnikhof. Vandaag woont de 81-jarige Jan Jacobs op de woonboerderij.

Eigenaar en gids: Jan Jacobs

Hoogstraat

Deze kerk en die van Nederasselt werd gesticht in 1891. Beide kerken dienden als vervangers van de waterstaatskerk op Schoonenburg waar de katholieken van Over- en Nederasselt hun erediensten hadden gehouden. Hiervoor is er nog een schuilkerk geweest tijdens de Franse tijd. Deze brandde in 1729 af. Daarna kwam er op Schoonenburg een nieuwe schuurkerk die in 1835 werd vervangen door een waterstaatskerk. Het wegkruis aan de Rotsestraat markeert de plek waar die waterstaatskerk heeft gestaan. Het kruis is het oorspronkelijk kerkhofkruis van 1878. Het is in 1980 daar geplaatst.

De St. Antonius Abt kerk is ontworpen door de kerkenarchitect Carl Weber. Hij maakte een drie-beukige kruisbasiliek in neo-romaanse stijl. Bouwpastoor was Van Esch. Als kapelaan van de waterstaatskerk lukte het hem de kerkschatten en kerkmeubilair van Schoonenburg mee te nemen naar de nieuwe kerk. De begroting van de bouw werd zwaar overschreden. Wegens geldgebrek verviel de tweede toren die oorspronkelijk was gepland.

Uw gids is Tien Theunissen

Valkstraat 7

De geschiedenis van dit kerkje gaat terug tot diep in de middeleeuwen. Het was de eerste katholieke kerk van het dorp. De bouwers waren Benedictijnen van een abdij in St. Valery-sur-Somme in Noord Frankrijk. Karolingische vorsten, mogelijk Karel de Grote schonken grond aan de Franse abdij om deze door hen te laten ontginnen en bewerken. Natuurlijk hadden ze ook de opdracht om de heidenen

van Overasselt te bekeren tot het katholieke geloof. Zo ontstond de priorij van St. Walrick (Valery).

De parochiekerk die zij in het dorp bouwden stamt mogelijk uit de 10de eeuw. Het schip stortte in de 17^e eeuw in. Tegen het priesterkoor werd later een nieuwe gevel gebouwd.

Vandaag staat er alleen nog het koorgedeelte van de Romaanse kerk. De Overasseltse katholieken gingen eeuwenlang hier naar de kerk. Dat ging door tot de komst van de Reformatie. Dat was een grote omwenteling. Het protestantse geloof werd staatgodsdienst. De kerk werd overgenomen door de protestanten De Overasseltse katholieken hadden lange tijd geen eigen kerk tot zij in ca. 1672 een schuurkerk mochten bouwen in Nederasselt, rond 1824 gevolgd door een waterstaatskerk in de buurtschap Schoonenburg.

De gemeente Heumen is sinds 1971 eigenaar van dit belangrijke rijksmonument. Kunstenaars Diane Dyckhoff had hier vanaf midden jaren tachtig haar atelier. Ze overleed in 2007.

Uw gids bij dit rijksmonument is Erik Dyckhoff

Oude Kleefsebaan 23A

De gesloten standerdmolen stond vroeger aan de Hoogstraat. Tijdens een zware herfststorm in 1972 ontstond zoveel schade dat de molen moest worden afgebroken. Na restauratie werd de molen in 1982 op een nieuwe plek, aan de Oude Kleefsebaan, herbouwd.

De molen Zeldenrust werd gebouwd in 1736 in Geertruidenberg en verplaatst naar Raamsdonksveer. In 1890 kwam de molen naar Overasselt aan de Hoogstraat. Grad Jacobs was de eigenaar tot 1906. Na hem volgden A. Pigmans tot 1919, Th. Derks tot 1929, F. de Kleyn tot 1946, gezusters de Kleyn tot 1948 en tenslotte H. Thijssen. In 1972 werd de molen met een zware storm omver geblazen. Gelukkig werd hij, na het vinden van een nieuwe geschikte plaats aan de dijk, in 1981 weer volledig gerestaureerd en is hij steeds door vrijwillige molenaars onderhouden. De gemeente is eigenaar sinds 1973.

Molenaar Ron van Stiphout maalt biologisch graan voor bakker Derks uit Overasselt. En deze heeft het nu als natuurzuiver molenbrood in de schappen liggen.

Wie meer wil weten van dit mooie monument, een uitgebreider foldertje wil aanvragen of met een groep een bezoekje wil brengen kan een mailtje sturen naar post@ronvanstiphout.nl of bellen: 024-3785772/06-25269830.

Uw gids bij dit rijksmonument is vrijwillige molenaar Ron van Stiphout.

Kasteelsestraat

Overasselt heeft tijdelijk twee agrarische musea: het oude en het nieuwe. Later dit jaar zal de complete inventaris van de Garstkamp worden overgebracht naar de Lage Hof. De nieuwe behuizing aan de Kasteelsestraat kan al wel worden bewonderd op zondag 15 september. In het woongedeelte van de gerestaureerde boerderij worden stijkamers ingericht uit de jaren 1920-1930. Het kantoor van de Boerenleenbank dat ooit in de Lage Hof was ondergebracht is ook weer terug. Sinds het einde van de 17de eeuw hadden adellijke grootgrondbezitters bezittingen in Overasselt. Zo ook het perceel 'De Lage Hof'. Vanaf 1830 wordt de boerderij in de volksmond 'De Laagstraat' genoemd. De oorspronkelijke boerderij is in het begin van de 19^e eeuw gebouwd. In eerste instantie had de boerderij geen T-plattegrond. Deze plattgrond is door de jaren heen door uitbreidingen en verbouwingen ontstaan. De boerderij is in handen van diverse families geweest. Het laatst de familie Derks. Nu krijgt het een museale bestemming.

Uw gidsen zijn de dames en heren vrijwilligers van de Lage Hof.

Garstkampsestraat 2a

Overasselt is tijdelijk twee agrarische musea rijk: de oude Garstkamp en de nieuwe Lage Hof. Op zondag 15 september kunt u de werktuigen en gereedschappen bekijken waar de

boer en boerin vanaf 1800 mee werkten. Ook kunt u een videopresentatie zien over de ontwikkelingen in de landbouw van 1800 tot heden. Bijzonder is de collectie handgereedschap, de dorsmolens en de huishoudelijke artikelen.

Later dit jaar verhuist de complete collectie van de Garstkamp naar de Lage Hof.

Het Agrarisch museum kreeg in 2006 de “Voorlopige Museumstatus” vanwege de grote waarde van de unieke collectie.

De boerderij waarbij deze schuur hoorde is gebouwd in 1898. De schuur is een half jaar later gebouwd van gebruikte stenen. Deze stenen zijn waarschijnlijk afkomstig van de gesloopte voormalige kerk in de Rotsestraat

Uw gidsen zijn de dames en heren vrijwilligers van de Lage Hof.

Maasdijk

In december 1925 viel extreem veel regen. Er kwam veel dooiwater met de Maas deze kant op. De zuidwesten wind op 31 december nam toe tot zware stormkracht. Door deze samenloop van ongunstige omstandigheden brak de Maasdijk tussen Overasselt en Nederasselt ter hoogte van boerderij 't Rodt op oudejaarsdag 1925 tegen 7 uur in de morgen. Om 8 uur was het gat al 25 meter. De volgende dag was het gat al 125 meter. Op 6 januari was 300 meter dijk weggeslagen. De gevolgen waren rampzalig. Er ontstond een enorm gat met een diepte van wel 40 meter. Grote delen van Overasselt, Nederasselt, Balgoij, Wijchen en verder gelegen Maas en Waal dorpen kwamen onder water te staan. De watersnood hield maanden lang aan.

Bij het herstel is de dijk van Hectometer Paal 96 tot 102 verlegd. Vòòr 1925 liep de dijk van HM 96 tot 102 vrijwel recht. De enorme hoeveelheden uitgespoelde zand achter het gat in de dijk werden handmatig verwijderd. Toen de Maas in 1935 werd gekanaliseerd werd de verdieping volledig geëgaliseerd.

Uw gids is Harrie Filmer.

NEDERASSEL

Het OMD Comité heeft een fraaie route uitgezet die u langs alle monumenten leidt en u tegelijkertijd Nederassel van zijn mooiste kant laat zien.

In Ons Huis kunt u het gildezilver van St. Salvator Mundi bewonderen.

RK kerk
Kosterij
NH kerk
Lage Hoed
Kadans
Maasmolen

Kerklaantje
Maasdijk 7
Klokstraatje 2
Hollestraat 20
Hollestraat
Molenwiel

De rooms-katholieke kerk in Nederasselt is vrij jong. Ze is gesticht in 1891. Daarvoor moesten de inwoners van Nederasselt en Overasselt zich behelpen met een waterstaatskerk in Schonenburg bij de Rotsestraat, dichtbij de Johannahof. Architect Caspar Franssen ontwierp deze driebeukige neogotische kerk. De bouw is mede door forse schenkingen van parochianen tot stand gekomen.

Het interieur van de kerk is origineel en zeer goed onderhouden. Speciaal voor Open Monumentendag worden enkele bijzondere kerkschatten tentoongesteld. Riek van Haren laat ze u graag zien. Hoogtepunt van uw bezoek wordt ongetwijfeld het prachtig gerestaureerde uurwerk hoog in de klokkentoren. Geert Toenders, die op eigen initiatief dit uurwerk zorgvuldig heeft gerestaureerd, neemt u graag mee naar boven en vertelt u meer over de werking en de restauratie van het uurwerk.

Maasdijk 7

Het huis “De Kosterij” stamt vermoedelijk uit het jaar 1804. Wie de eerste bewoner was, is moeilijk te achterhalen. De kerkmeester Isaak Gramser (geb. te Zeist in 1760, overl. jaar onbekend) en de Dominee A.J.W. Wall waren destijds aan beide Hervormde gemeenten van Overasselt en Nederasselt tegelijk verbonden. Het is aannemelijk dat ze per koets tussen de dorpen heen en weer reisden. De poort aan de voorzijde van het huis, waardoorheen inderdaad een koets kon worden gestald, en de aanwezigheid van een paardendeur aan de achterzijde, sterken deze veronderstelling.

Het gebouwtje naast het huis werd gebruikt als varkensschuur en kippenhok en deed gedeeltelijk ook dienst als lijkenhuis. Een ‘louvre-luikje’ aan de zuidzijde getuigt daar nog van. Achter de kerk ligt de grafzerk van W. (Willem) Gramser (1790-1859) ‘in leven koster en onderwijzer’. Onderwijs, met name in de Franse taal, was zeer belangrijk voor de toenmalige

protestantse en adellijke elite.

Daarom werd het huis ook wel “Het Fransche Schooltje” genoemd.

In de zeventiger jaren werd de NH kerk voor de eredienst gesloten en voor één gulden verkocht aan de

(toenmalige) gemeente Overasselt. De Kosterij raakte in verval. In 1986 werd een totale renovatie en restauratie gestart en nu staat het huis “De Kosterij”, weliswaar aangepast aan de eisen van deze tijd, er weer in volle glorie bij. Aggy en Sjef Ruijs zullen u tijdens de Open Monumentendag graag over de historie van de kosterij vertellen. Het woonhuis is van binnen niet toegankelijk.

Klokstraatje 2

Op Klokstraatje 2 ligt het Nederlands Hervormde kerkje verborgen.

Na de Hervorming ging de middeleeuwse St.-Salvatorkerk over in protestantse handen, doch verviel al snel, waarschijnlijk mede ten gevolge van de oorlogshandelingen rond Grave in 1672-1674. Het is zeer waarschijnlijk dat de hervormden, toen zij in 1674 de geruïneerde kerk niet meer konden gebruiken, de middeleeuwse toren wat hebben opgeknapt en de portaalruimte die groot genoeg was voor het geringe aantal gelovigen, als kerk in gebruik hebben genomen. De toren stond ten opzichte van de vesting Grave en het kroonwerk Coehoorn strategisch gezien in de weg. In 1794 is hij op last van de commandant van Grave omver gehaald. Met de puinhopen van de oude kerk, die de hervormden kregen toegewezen, was niets meer aan te vangen. Zij besloten een nieuwe kerk te bouwen, die volgens de stichtingssteen in 1804 op een iets oostelijk van het oude kerkhof gelegen terrein werd gebouwd.

Het kerkje wordt sinds 1996 gebruikt door beeldend kunstenaar Corine van Ackooy. Zij stelt haar atelier open. De preekstoel en de stichtingssteen zijn een van de weinige bewaarde herinneringen.

Hollestraat 20

Boerderij Den Laege Hoed is gebouwd in 1835. De bouwer, hereboer Barten, was uiterst welgesteld. Hij bezat grote delen van Nederasselt en financierde een aanzienlijke som van de bouw van de Rooms Katholieke kerk.

Zowel binnen als buiten is Den Laege Hoed nauwelijks veranderd, zelfs de oorspronkelijke kamerindeling is bewaard gebleven.

Het voorhuis van de boerderij 'Den Laege Hoed' draagt nog een hoog strodak. In de vensters, die van luiken zijn voorzien, bevindt zich nog de oorspronkelijke roedenverdeling. In de rechter zijgevel zijn gemoderniseerde ramen geplaatst.

Hoe deze boerderij aan zijn bijzondere naam komt en meer details van dit goed bewaarde monument hoort u van de eigenaars tijdens de Open Monumentendag.

Het is mogelijk - onder begeleiding van de eigenaresse, de stal te bezichtigen. Het huis zelf is niet toegankelijk voor bezichtiging.

Hollestraat

De stichting Kadans is opgericht in 2003 met als doel dit natuurgebied te bewaren voor deze en toekomstige generaties. Natuureducatie is een belangrijke doelstelling. De stichting biedt medewerking aan lesprogramma's voor de basisschool in Nederasselt, waarbij leerlingen de natuur leren ontdekken.

Kadans is een uniek natuurgebiedje aan de rand van Nederasselt met diversiteit aan flora en fauna. Aan de Broekstraat ligt een stinzebosje met planten variërend van cycloam tot dotterbloem en van populier tot eik. Aan het hooiland ligt een poel, die onder andere gevoed wordt door kwelwater. Om de poel staan knotwilgen, in en aan de rand van de poel staat watermunt, zegge, waterlelie en vele andere soorten. In het water komen diverse amfibieën voor.

Een nieuw onderdeel is de door vrijwilligers aangelegde vlindertuin. In deze tuin zijn een groot aantal voor vlinders aantrekkelijke planten aangeplant. De planten

zijn genummerd. De namen zijn terug te vinden op de website: www.natuurstichtingkadans.

Tijdens de open monumentendag is Kadans geopend voor iedereen die een mooi ongerept stuk natuur wil zien en het nieuw educatief centrum wil bezoeken.

De vrijwilligers leiden u graag rond.

Molenwiel

De Maasmolen is een gesloten standerdmolen uit 1741. Nederasselt had eerder ook al een korenmolen. De eerste vermelding van een molen in Nederasselt dateert van 1301: 700 jaar terug! Ook in latere documenten wordt een molen in Nederasselt vernoemd. De molen kwam in de loop

van de 17de eeuw in handen van de molenaar Wilhelm Hendriksen, die hem in 1692 verkocht aan Arnold van der Moelen (overl. 1694), Heer van Overasselt. In 1740 gaat de molen verloren bij een dijkdoorbraak.

David Jan ten Hove, Heer van Sleeburg (1724-1787) gaf opdracht tot de bouw van een nieuwe molen. In 1950 wilde het Openluchtmuseum de molen aankopen, maar een comité onder leiding van de burgemeester van Overasselt, baron van Hugenpoth, heeft dit verhinderd. In 1970 kocht de toenmalige gemeente Overasselt de molen en liet hem verplaatsen en in 1973 op een nieuwe plek aan het water geheel restaureren. De molen is wel maalvaardig, maar er wordt alleen incidenteel gemalen. De molen wordt draaiend gehouden door de vrijwillige molenaars: Frans Heessen en Rob Snel.

In principe is de molen open voor bezoekers iedere zaterdag van 13 tot 17 uur, ijs en weder dienende. Ook is de molen op afspraak te bezichtigen. Frans Heessen, tel. 024-6961217 of 06-44372005, e-mail: frans@heessen.nl; Rob Snel, tel. 024 3582526.

Speciaal voor Open Monumentendag komt de heer Peter Pouwels bijzondere historische molenverhalen vertellen.

DEELNEMERS INFORMATIEMARKT

DORSPLEIN OVERASSELT

Gemeente Heumen
Erfgoedplatform Wgr. ROOD
Erfgoedplatform Wgr. GROEN
Erfgoedplatform Wgr. IMMATER.
Bos en Kuil
Jan van Dreumel foto's
Heemtuin Malden
AWN Archeol. Wgr. Ned. Nijm.
Landwinkel Diervoort
Landwinkel Wagenberg
Imkerij Immenhof
Stichting Menno van Coehoorn

RK KERK, MALDEN

Heemkunde Malden
Stamboomonderzoek

HATERTSEWEG 37

Boerderijwinkel Föllings

RK KERK EN KERKPLEIN HEUMEN

St. Georgius Gilde
Heumen in Beeld

MUNNIKHOF WORSUM OVERASSELT

Wgr. Historie Worsum

ONS HUIS NEDERASSELT

St. Salvator Mundi Gilde

1. Gemeente Heumen

De rijkdom aan erfgoed wordt getoond: rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en karakteristieke gebouwen. Daarnaast het groene erfgoed zoals waardevolle bomen, singels, landschappen en ensembles van gebouwen met groen. Oude kaarten en foto's uit het gemeentearchief worden getoond. Een cultuurhistorische waardekaart met daarop alle erfgoed objecten is in ontwikkeling. Deze kaart kan straks via internet worden bekeken. De tussenstand van dit project kunt u bekijken.

www.heumen.nl zoekwoord: erfgoed

2. Erfgoedplatform Werkgroep ROOD Erfgoed

In onze gemeente staan tal van karakteristieke gebouwen met historische betekenis. Enkele zijn goed bekend.

Bijvoorbeeld het voormalige gemeentehuis in Malden, het Rentmeestershuis in Heumen, boerderij de Munnikhof in Overasselt en de Maasmolen in Nederasselt. Maar er zijn er zoveel meer. Een recente inventarisatie door de Werkgroep leverde 403 karakteristieke panden op. Wij laten u graag genieten van dit indrukwekkend erfgoed.

3. Erfgoedplatform Werkgroep GROEN Erfgoed

Er zijn veel groene monumenten in Nederland: o.a. tuinen, parken, begraafplaatsen, kloostertuinen, landgoederen. Vrijwel alles wat we in Nederland aan groen hebben, is immers door mensen bedacht en aangelegd in relatie tot de gebouwde 'stenen' omgeving. Ook in de gemeente Heumen. Wij hebben karakteristieke bomen, heggen, boerenerven, maar ook landgoederen en begraafplaatsen. De werkgroep Groen wil al dit groene erfgoed in beeld krijgen en onder de aandacht brengen. En beschermen, zodat wij en onze

kinderen er nog lang van kunnen genieten.

E groen@erfgoedheumen.nl

4. Erfgoedplatform Werkgroep Immaterieel Erfgoed

De werkgroep is opgericht in het kader van een project van de Maas & Waal CultuurExpress. Mensen uit Overasselt die de watersnood van 1925 –'26 nog zelf hebben meegemaakt worden geïnterviewd. In de loop van dit jaar zal het Gelders Erfgoed deze verhalen uit het rivierenland bundelen in een boek: 'Leven met Water'.

Dit is één aspect, de zgn. 'Oral History', van immaterieel erfgoed wat we willen presenteren.

We verzamelen ook foto's, (dag)boeken, toneelstukken, films en liedjes uit onze streek die interessant genoeg zijn om te bewaren en voor een breder publiek toegankelijk te maken.

Dit materiaal zal dan ook digitaal bereikbaar worden via www.erfgoedheumen.nl, www.cultuurexpress.nl en in het Regionaal Archief Nijmegen.

Naast materiaal zoeken we ook vrijwilligers voor deze werkgroep in oprichting die geïnteresseerd zijn om mede dit erfgoed te verzamelen en te bewaren.

E: liesbetharts@hotmail.com

5. Vereniging Bos en Kuil

De Vereniging Bos en Kuil is in 1988 opgericht als reactie op de dreigende bouw van tientallen woningen in 'De Kuil'. Dat gevaar werd afgewend. De Vereniging is daarna blijven strijden voor het open houden van open terreinen in de gemeenten Mook - Middelaar en Heumen. De meeste aandacht gaat uit naar het 150 ha open gebied tussen Molenhoek en Malden dat nu "Lierdal" heet.

E info@bosenkuil.nl

www.antenna.nl/bosenkuil

6. Sint Georgius Gilde Heumen

De schuttersgilden van Malden en Overasselt bestaan niet meer. Het Sint Georgius gilde in Heumen is nog springlevend.

Het Sint Georgius Gilde uit Heumen is ouder dan 1445, maar tot deze tijd kan onderbouwd terug worden gegaan. Het oudste zilveren schild is van 1618. De adellijke families hadden een nauwe verbondenheid met de schuttersgilden. Dat zien we in Heumen ook terug in het schutterszilver met daar op de namen van Joncker Willem van der Moelen (1651 en 1652), Walraet van Steenhuijs, Heer van Heumen, Malden en Oploo (1713) en Steven Adriaan van Welderen (1705-1776).

De volledige naam van het Gilde is; Sint Georgius en Catharina Gilde. Het Gilde is een echte broederschap en telt geen vrouwen onder haar leden. Het Gilde bestaat uit circa 70 Gildebroeders en heeft tamboers, een vaandeldrager en vendeliers onder haar leden. Lid worden kunnen alleen mannen die woonachtig zijn in het kerkdorp Heumen. Het uniform benadrukt via de witte blouse en de witte handschoenen de reinheid (eerlijkheid) van een Gildebroeder. De rode hes (de kleur van het bloed) verwijst naar de legende van het gevecht van Sint Joris (ook Georgius) met de draak. Op de hes is een symbool aangebracht van het martelrad waarop de Heilige Catharina miraculeus ontsnapte aan de dood. Net als andere Gilden heeft het Sint Georgius Gilde; Dientbaarheid, Broederschap en Trouw hoog in het vaandel staan. Het belangrijkste uitgangspunt van het Heumense Gilde is

echter de onderlinge gezelligheid en verbondenheid. De Gildebroeders zijn er voor elkaar bij vreugdevolle dagen zoals een bruiloft waarbij een vendelhulde wordt aangeboden, alsook bij droevige dagen zoals een begrafenis waarbij een Gildebroeder met Gilde-eer ter grave wordt gebracht door de Gildebroeders.

www.sintgeorgiusgilde.nl

7. Sint Salvator Mundi Gilde Nederasselt

Het schuttersgilde dateert uit de eerste helft van de 17de eeuw. De naam van het gilde houdt duidelijk verband met de middeleeuwse Salvator Mundi kerk.

Hoewel het jaar van oprichting van het Salvatorgilde niet precies bekend is, moet de oprichting in of kort voor 1650 hebben plaatsgevonden. Dit kan opgemaakt worden uit de gildeplaat (moederplaat) die het jaartal 1650 draagt. Van het Salvatorgilde is een schat aan gegevens bewaard gebleven, in de vorm van de gildeboeken en een grote hoeveelheid gildezilver. Het gilde archief bestaat uit drie boekwerken, waarin de eerste aantekening dateert uit 1686. Het archief bevat een nauwgezet overzicht van de regels, de bezittingen, die inkomsten en uitgaven en de namen van de leden in de loop der eeuwen. Ook de huidige stand van zaken wordt nog nauwkeurig bijgehouden.

Het gildezilver bestaat uit de gildeplaat en 45 koningsplaten. Op de gildeplaat is Christus met de wereldbol, waarop zich een kruis bevindt, afgebeeld. Hierbij staat de tekst: "Salvator mundi, die in mij gelooft die heeft het eeuwig leven, Anno 1650"

Tijdens de open monumentendag zal het gilde diverse koningsplaten tentoonstellen in het pas gerestaureerde Ons Huis.

8. Jan van Dreumel foto's van vroeger

Jan van Dreumel uit Overasselt laat een unieke fotoverzameling zien. De foto's zijn gemaakt door zijn vader, beroepsfotograaf Toon van Dreumel 1900-2005). Toon van Dreumel werd geboren op boerderij 'De Dolle Hoed' in Nijmegen op de hoek Wezenlaan-Rentmeesterlaan. In 1920 verhuisde hij als 11-jarig kind naar Overasselt. Hij was in zijn tijd ongeveer de enige inwoner met een fototoestel was. Zijn foto's van Overasseltse mensen en boerderijen stammen uit twee perioden: 1920-1946 en 1960-1995.

E- jdreumel@gmail.com

9. Stichting Heemkunde Malden

De stichting werd opgericht in 1997 en heeft als belangrijkste doel 'Het bevorderen van de belangstelling voor de geschiedenis van eigen omgeving, bewoners, gebruiken en heemkundige waardevolle overblijfselen'. Het documentatiecentrum in de bibliotheek van Malden is geopend op maandag- en woensdagmiddag van 2 tot 4 uur. De stichting geeft een blad uit 'Heerlijkheid Malden', waarin allerlei artikelen vermeld staan, zoals de geschiedenis van oude boerderijen, genealogie, interviews, artikelen over dorps- en kerkgebeuren of oorlogsverhalen. Ook worden er ieder jaar lezingen en excursies georganiseerd waar iedere donateur gratis aan kan deelnemen.

Secretariaat van de stichting : Petra Thijssen, Postbus 78, 6580 AB Malden

T 024-3582893; E info@heemkundemalden.nl

www.heemkundemalden.nl

10. Werkgroep Historie Worsum

De werkgroep stelt zich als doel de geschiedenis van de Overasseltse buurtschap Worsum te onderzoeken en vast te leggen. De bewoningsgeschiedenis van Worsum gaat terug tot in de ijzertijd. Worsum is rijk aan oude boerderijen met de Munnikhof, Worsumsche Hof, De Heegt, Hooge Hof, Sleeberg en Bloemershof. Het bulletin van de werkgroep is te vinden op www.overasseltpromotions.nl en www.erfgoedheumen.nl.

E Harrie.f.p.joosten@freeler.nl

11. Heumen in Beeld

In de achterliggende jaren is een verzameling aangelegd van oude foto's, ansichtkaarten, documenten en films over ons dorpje Heumen.

De foto's zijn te bekijken op www.heumeninbeeld.nl.

E Jos Gerrits: jthgerrits@hotmail.com

12. Heemtuin Malden

Heemtuin Malden is een vrij toegankelijk park van 8 ha authentiek buitengebied. Het terrein ligt in Malden tegen de bosrand van Heumens Oord en is behouden gebleven ondanks de steeds uitbreidende verstedelijking van het oorspronkelijk boerendorp Malden. De Vereniging Vrienden van de Heemtuin Malden beheert het terrein dat eigendom is van de gemeente Heumen vanuit het besef dat de cultuurhistorische en ecologische waarden het behouden waard zijn.

Meer informatie op www.heemtuinmalden.nl.

13. AWN Vereniging van vrijwilligers in de archeologie, afdeling 16 Nijmegen en Omstreken

Leden van de AWN leveren een belangrijke bijdrage aan het archeologisch onderzoek en archeologische monumentenzorg. AWN-ers werken mee aan opgravingen, conserveren en documenteren van vondsten. Als kenners van de lokale bewoningsgeschiedenis adviseren zij gemeenten.

E secretariaat: lhwtenhag@planet.nl

www.awnregion nijmegen.nl

14. Landwinkel Diervoort

Theo en Ine Hopman runnen een melkveebedrijf, kaasboerderij en boerencafé. De koeien van hun bedrijf leveren de melk voor de boerenkaas en boerenzuivel. In de winkel op Staddijk 17 bij het viaduct over de A73 zijn nog veel andere producten te koop. Momenteel is aan de Kasteelsestraat 'De Koeientuin' met hoogstamboomgaard in aanbouw. De koeien kunnen hier straks lekker naar buiten.

www.diervoort.nl; E tpwm.hopman@hetnet.nl

15. Landwinkel Wagenberg

Aan de Rotsestraat liggen de fruitboomgaarden en de landwinkel van Harrie en Esther van Wagenberg. De vruchtbare grond in de boomgaard is te danken aan de dijkdoorbraak van 1925. In boomgaard van 11 ha worden 8 appelrassen en 4 perenrassen geteeld. In de toekomst komen daar nog kersen en pruimen bij. In de winkel zijn de heerlijke fruitsappen te koop en daarnaast een uitgebreid assortiment groenten en fruit.

E wagenberg@wish.net; www.vanwagenbergfruit.nl

16. Imkerij Immenhof

Aan de Rijksweg 224 gebeurt veel. Er zijn tuinen, een bezoekerscentrum en een teeltcentrum van het ras "Buckfast-bijen". Nederlandse imkers worden vanuit de Immenhof beleverd met koninginnen. In de winkel zijn vele honingsoorten, het geneeskrachtige propolis, pollen, waskaarsen, honingwijn e.a. producten.

E i.immenhof@planet.nl; www.imkerij-immenhof.nl

17. Stamboomonderzoek door Toon Janssen

Bent u nieuwsgierig naar uw eigen voorouders? En hoe ver kunt u daarmee terug in de tijd? Woonden zij hier in de omgeving in een van de monumentale panden of komen ze van verre oorden? Welke beroepen hebben ze uitgeoefend? Door uw familiegeschiedenis te onderzoeken komt u daar vanzelf achter.

Maar hoe doe je zo iets? Waar moet je beginnen? En waar zijn de gegevens allemaal te vinden? Toon Janssen kan je hiermee een eindje op weg helpen.

E toonjanssen@xs4all.nl

18. Kroonwerk van Menno van Coehoorn (1641-1704)

Aan de Maas in Nederasselt, tegenover de vestingstad Grave, ligt een uniek bouwwerk dat onderdeel was van de vestingwerken van Grave. In 1926 is het kroonwerk in zijn geheel afgebroken tot drie stenen onder het maaiveld. Een klein deel van de funderingsresten werd in 1972 opgeruimd ten behoeve van de bouw van de nieuwe sluis. Door de aanplant van meidoornhagen op het stervormige kroonwerk is het geheel zichtbaar gemaakt. In de gemeente Grave en Heumen worden plannen gemaakt voor herstel van dit unieke verdedigingswerk.

19. Boerderijwinkel Föllings

Boerderij Berkenbosch is een tuinbedrijf met teelt van aardbeien, prei en andere producten. In deze monumentale boerderij is ook een boerderijwinkel voor de verkoop van eigen producten en streekproducten van collega's. Het assortiment bestaat o.a. uit aardappelen, eieren, scharreleieren, aardbeien, koolsoorten, prei, wortelen, uien, zomergroenten, jam, honing, kaas en fruit.

www.boerderijfollings.nl

ORGANISATIE

OMD – Erfgoeddag Comité

Harrie Joosten
Walter Elemans
Petra Thijssen
Jos Gerrits
Ben Arts
Rosi Dhaenens
Gerrit Kessler
Herman van Wagenberg

Coördinatie en PR

Harrie Joosten

Informatiemarkt

Harrie Joosten

Bewegwijzering en

inrichting

Gerrit Kessler
Herman van Wagenberg

Dorpscomité Malden

Petra Thijssen
Ben Boersema
Cees Elsten
Els Jans
Ton Niekus
Roy Lammers

Dorpscomité Heumen

Jos Gerrits
Tiny Martens
Theo Noy
Gerard Martens
Gerrit Kessler

Dorpscomité Overasselt

Ben Arts
Sjef Klabbers
Harrie Filmer
Herman van Wagenberg

Dorpscomité Nederasselt

Rosi Dhaenens
Jose Suppers
Maikel Schamp

Stelt u zich Malden, Heumen, Overasselt of Nederasselt voor van honderd jaar geleden. Of duizend jaar terug. Of zelfs van vóór onze jaartelling. U zult zich verbazen over het rijke verleden van ons woongebied. Dat begint al met resten van bewoning in de prehistorie. Daarna de Romeinen, de middeleeuwen en de recente tijd. Uit alle tijdvakken bestaan zichtbare monumenten.

Het Open Monumentendag-comité heeft voor u een 25-tal locaties verzameld om te bezoeken. Kom ook naar de verschillende informatiemarkten. Grijp de kans om kennis te maken met een rijk verleden, er is veel moois te ontdekken in de Gemeente Heumen!

